

„Female Cooperation” („Női együttműködés”) fejlesztése a műszaki szakmákban való női egyenjogúság érdekében

az Ausztria – Magyarország 2007-2013 Határon Átnyúló Együttműködési Program keretében

2. Akció: A régiós potenciálok határon átnyúló összegyűjtése

2.1. Akció: A vállalatoknál végzett - szakképzett munkaerő-szükségletet, szakképzett női munkavállalók alkalmazására irányuló hajlandóságot, valamint az ehhez szükséges keretfeltételeket vizsgáló - felmérés eredményeinek írásos dokumentálása

Részlet a „Női munkaerővel kapcsolatos vállalati igények felmérése a Nyugat-dunántúli régióban” című tanulmányból

Készítette: Vas Megyei Kereskedelmi és Iparkamara

Megrendelő: Pannon Novum Nonprofit Kft.

Szombathely, 2013. július

Tartalomjegyzék

1. Kiindulási helyzet	3
2. Összegzés	4
3. Kérdőív felépítése	5
4. Kérdőív kiértékelése.....	7
4.1 Nők foglalkoztatásának aránya a fémipar és elektrotechnika területén	7
4.2 Gyakorlati képzőműhelyek, vállalatok és oktatási intézmények együttműködése.....	9
5. Mellékletek.....	11

1. Kiindulási helyzet

A dinamikus gazdasági fejlődés alapja a szakképzett munkaerő. A természettudományos és műszaki szakmákban tapasztalható növekvő szakemberhiány a fiatalok pályorientációjának minőségében megújulást tesz szükségessé. A magyar és osztrák régiókban szakképzett munkaerőhiány jelentkezése prognosztizálható a gépipari, elektronikai, CNC, anyagtudományi, eljárás-technológiai és egyéb műszaki ágazatokban. Ezzel egyidejűleg a fiatal nők szakmaválasztási spektruma még mindig nagyon szűk. Közülük sokan egyáltalán nem, vagy csak kevés információval rendelkeznek a műszaki szakterületeken kínálgzó lehetőségekről. A nemi sztereotípiák akaratlanul is lányokba ivódnak, miközben műszaki készségeik felismerésre sem kerülnek. Ugyancsak hiányoznak a női példaképek. Az iskolák és a vállalatok feladata, hogy közös intézkedéseket valósítsanak meg a nők műszaki munkakörökben történő érvényesülése érdekében.

A FEMCOOP projekt célja pályakezdő fiatal nők érdeklődésének felkeltése a természettudományos és műszaki szakmák iránt, ezáltal számukra jobb elhelyezkedési esélyek biztosítása. Ezzel egyidejűleg a szakképzett munkaerőhiány is csökkenthető az érintett régiókban. Cél a fémipari és elektronikai területen dolgozó nők bevonása, hogy mint „coach“ (ún. role model, magyarul szerep modell vagy példakép) követendő példaként szolgálhassanak a pályaválasztás előtt álló lányok számára, és új lehetőségeket mutathassanak be a fiataloknak a workshopok keretében.

Ezen cél elérése érdekében a következő alcélok kerülnek kitűzésre:

- a természettudományos és műszaki szakmákat bemutató újszerű módszerek kidolgozása határon átnyúló együttműködésben
- ezen szakmák jobb megítélésének kialakítása a nők körében, határon átnyúló együttműködés által
- a természettudományos és műszaki területeken dolgozó nők létszámának növelése
- a fiatal női munkaerő elvándorlásának megfékezése az érintett régiókban egy határon átnyúló kompetencia-hálózat kialakítása
- határon átnyúló pilottevékenységek megvalósítása iskolák és vállalatok bevonásával

A projekt keretében a Pannon Novum Nonprofit Kft. megbízásából a Vas Megyei Kereskedelmi és Iparkamara kérdőíves felmérést végzett Nyugat-dunántúli régió (Győr-Moson-Sopron, Vas és Zala megye) főbb fémipari és elektrotechnikai vállalkozásainak körében, hogy a szakképzett munkaerő-szükségletre, szakképzett női munkavállalók alkalmazására irányuló hajlandóságot, valamint az ehhez szükséges keretfeltételeket vizsgálja.

2. Összegzés

Vas Megyei Kereskedelmi és Iparkamara Pannon Novum Nonprofit Kft. megbízásából a Femcoop AT-HU 2007-2013 program keretében felmérést végzett a női munkaerővel kapcsolatos vállalati igényekről és a vállalatok szakképzési szerepvállalásáról a Nyugat-dunántúli régióban.

A kutatás során a hipotézis beigazolódott, mely szerint műszaki munkakörökben a megkérdezett, többségében gépipari, fémipari és elektronikai cégeknél még rendkívül alacsony a foglalkoztatott női dolgozók aránya. Tizenháromezer munkavállalóból a nők létszáma mindösszesen 9,3 százalékot tesz ki, melyből a műszaki szakterületen dolgozó nők még a három százalékot sem érik el. Elmondható azonban, hogy a régió gazdaságát meghatározó nyolc vállalatnál hat esetében előfordul akár csak egy műszaki szakterületen tevékenykedő hölgy is. Pedig a térségben a hiányszakmaként számon tartott szerszámkészítő, gépi forgácsoló és más hasonló, cégek által kínált munkakörök a lányok számára ugyanúgy megpályázhatóak és betölthetőek. A felkínált lehetőségek kiaknázása azonban még nem jellemző. A tapasztalatok azt mutatják, hogy a nők korukhoz képest sokkal érettebbek, mint a fiúk, és munkájuk sok esetben eredményesebb. Sőt, ha egy hölgy is bekapcsolódik a termelésbe, a munkahelyen egészségesebb csapatszellem alakul ki.

A felmérés során a szakemberek találkoztak olyan nagyvállalati foglalkoztatási projekttel is, amely három-négy hónapos átképzésekkel, a cégnél dolgozó nők arányát kívánta növelni.

A nagyvállalatok mellett napjainkban egyre több kis-és közepes vállalkozás ismeri fel a munkaerő-utánpótlás nevelésének szükségességét, s vállal szerepet a szakképzésben. Bár manapság még a nagyvállalatok körében létesített üzemen belüli tanműhely a jellemző. Ugyanakkor e térségben is található olyan kis- és közepes méretű cég, amely tanulószerveződéses jogviszonyban áll a diákokkal. A megkérdezett gazdasági egységek mindegyike szeretné tovább bővíteni az oktatási intézményekkel való együttműködését, elsősorban cégbemutatók, céglátogatások, előadások formájában.

3. Kérdőív felépítése

Cégnév	
Cím	
Kapcsolat	
TEL	
EMAIL	
Dolgozók száma	
Női dolgozók száma	

Kérdések a női dolgozókkal kapcsolatosan

Milyen műszaki területek vannak a cégnél?

Jelenleg vannak női foglalkoztatottak a műszaki területeken?
Ha igen mely területeken, milyen munkakörben?

A FEMCOOP projekt keretében szeretnénk női modell szerepköröket a cégek oldaláról bemutatni.

Érdekelné Önöket munkatársnőjük bekapcsolódása a projektünkbe?

Van saját képzőműhelyük, oktatási termék?

Van / nincs

Van Önöknek iskolákkal együttműködési megállapodásuk, élő együttműködésük?

Van / nincs

Ha igen, mely iskolákkal?

Érdekelné Önöket iskolákkal való együttműködés?

Igen / nem

Mely tevékenységek lehetnek az Önök cégének érdekesek / fontosak?

Cégbemutakozás, céglátogatás

Gyakorlati napok (Praxistage)

Projektmunka

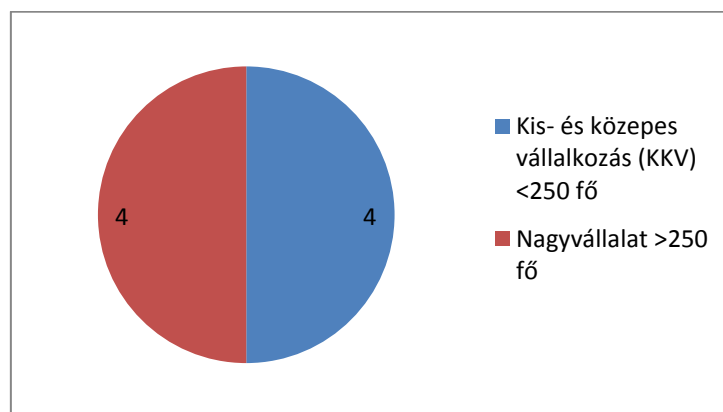
Előadások

4. Kérdőív kiértékelése

4.1 Nők foglalkoztatásának aránya a fémipar és elektrotechnika területén

A kérdőíves felmérésbe bevont cégek döntő többsége, a Femcoop projekt által is kijelölt célterületen, gépipar, fémipar és elektronikai ipar területén tevékenykedik. Foglalkoztatottak számát tekintve négy nagyvállalat, két közepes cég és két kisméretű vállalkozás található közöttük. Összesen közel 13.000 főt foglalkoztat a megkérdezett nyolc vállalkozás, melynek székhelye vagy telephelye Győr-Moson-Sopron és Vas megyében található.

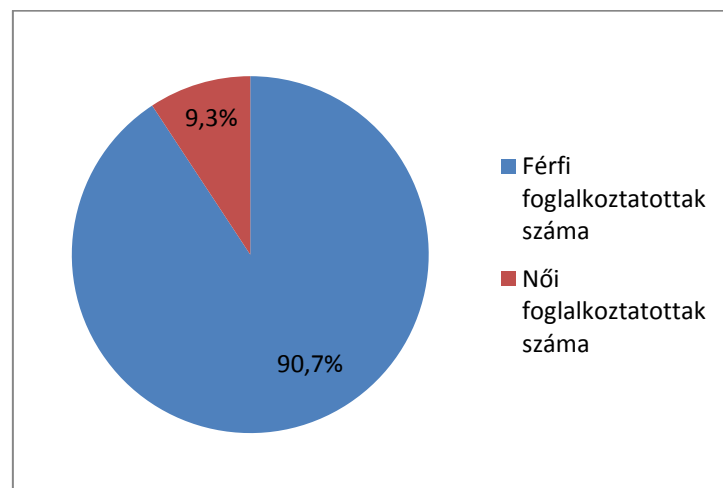
1. ábra: Megkérdezett vállalkozások típusa foglalkoztatottak számát tekintve



Saját szerkesztés

A megkérdezett cégek összes női dolgozóinak száma közel 1200 fő, ami arányában a teljes foglalkoztatottakon belül 9,3 százalékot tesz ki.

2. ábra: Foglalkoztatottak aránya nemenként



Az alábbi műszaki területek találhatóak a cégeknél:

- tervezés
- termékfejlesztés, kutatás-fejlesztés
- gyártás-előkészítés
- gyártás
 - o forgácsolás
 - o laminálás
 - o hőkezelés
 - o sajtolás, hajlítás
 - o ívrugó gyártás
 - o villanyszerelés
 - o motorgyártás
 - o járműgyártás-összeszerelés
 - o kuplung- és kuplungtárcsa gyártás
 - o fémmegmunkálás
 - o szerszámgyártás
 - o stb.
- értékesítés
- minőségbiztosítás, anyaglabor
- karbantartás, szerviz

Műszaki szakterületen dolgozó nő(k) a megkérdezett nyolc cégből öt esetében előfordul, akik jellemzően az alábbi munkaköröket töltik be:

- műszaki értékesítő
- termelési logisztikus
- gépkezelő, gépbeállító
- dokumentációkezelő
- műszaki oktató
- gépi forgácsoló
- járműfényező
- jármű-összeszerelő
- gyártás-előkészítő
- műszaki oktató
- vegyésztechnikus
- környezetmérnök
- stb.

A felmérés eredménye azt mutatja, hogy a Magyarországon működő cégek körében manapság még kevésbé jellemző a műszaki munkakörben dolgozó hölgyek. Femcoop projekt keretében Ausztriában megkérdezett hat fémipari és elektronikai cég mindegyikénél dolgozik nő műszaki munkakörben.

A felmérésbe bevont cégek közül négy jelezte, hogy női munkatársukkal, mint követendő példaképpel bekapcsolódna a Femcoop projektbe. Ez a részvételi hajlandóság magasnak mondható, mivel összesen öt cégnél tölt be női dolgozó műszaki munkakört.

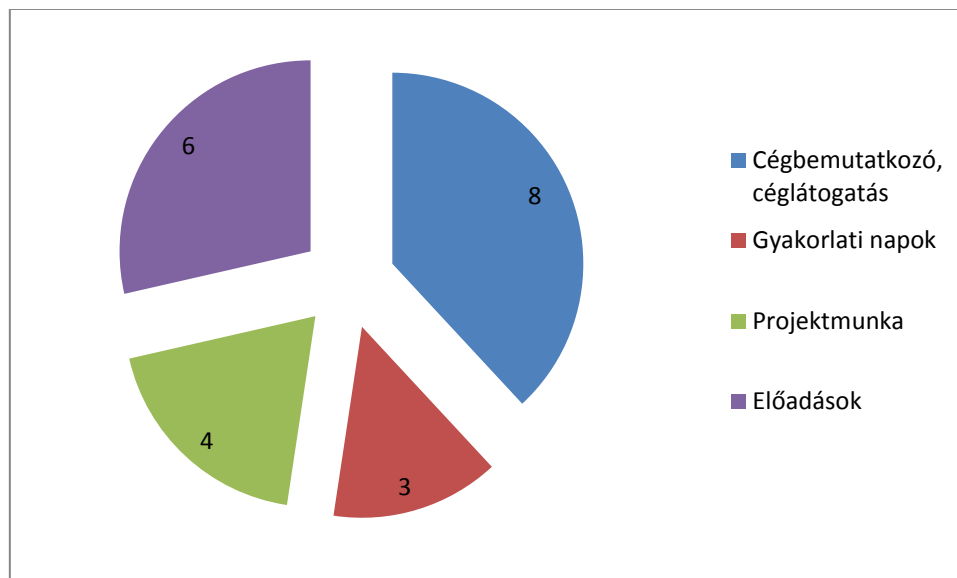
4.2 Gyakorlati képzőműhelyek, vállalatok és oktatási intézmények együttműködése

A kérdőív második része a vállalatok és oktatási intézmények együttműködési kapcsolatának elemzésére irányult. Többek között a kutatás azt vizsgálta, hogy a megkérdezett cégek létezik-e együttműködési kapcsolata iskolával, kik a fő partnerek, van-e saját képzőműhelye, milyen további területeken (cégbemutató és céglátogatás, gyakorlati napok szervezése, projektmunka, előadások tartása) szeretné együttműködését bővíteni az oktatási intézményekkel.

A megkérdezett cégek mindegyikének van élő kapcsolata oktatási intézményekkel. Általában helyi szakmunkás és szakképző iskolával, vagy a régióban található felsőoktatási intézménnyel alakítottak ki szorosabb együttműködést. Azonban előfordul az oktatási partnerek között kereskedelmi és iparkamara, vagy az ország másik feléről származó iskola is.

A cégek oktatási intézményekkel történő együttműködési kapcsolatukat tovább szeretnék bővíteni az alábbi területeken.

3. ábra: Cégek iskolákkal történő együttműködési területe

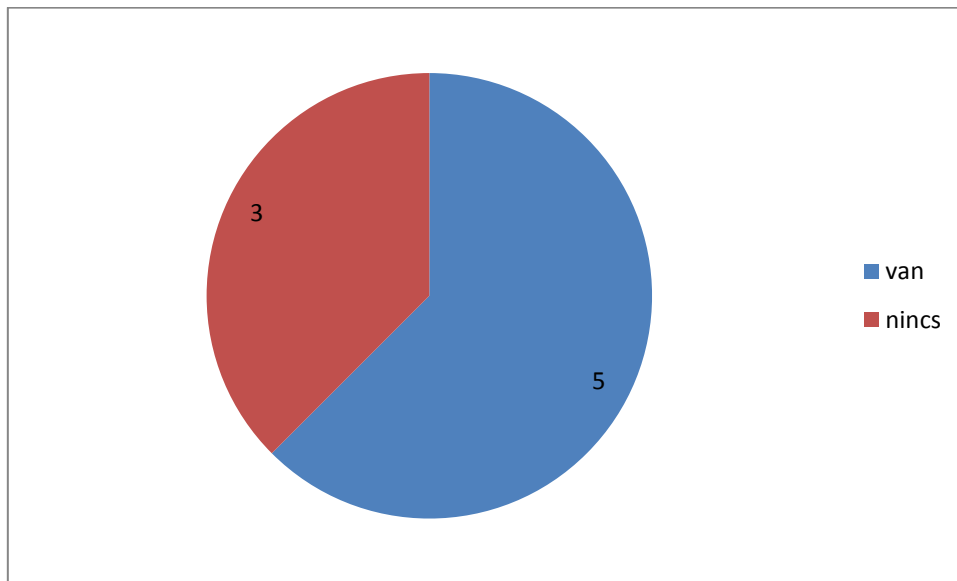


A válaszadások közül a leggyakrabban a cégbemutató, céglátogatás és a szakmai előadások megtartása fordult elő. Cégbemutató és céglátogatás az az együttműködési terület, amely iránt egyformán minden cég nyitott. Ez az együttműködési forma jó lehetőséget biztosít egy cég bemutatkozására potenciális munkavállalói számára, nem utolsósorban ennek megszervezése és lebonyolítása a felsorolt együttműködési formák közül a legkevesebb kapacitást köt le.

Egyre inkább felismerik a cégek is az oktatási intézményekkel történő együttműködés fontosságát, a piacképes munkaerő kinevelését, akik az iskolapadból kikerülve minél rövidebb betanítási időszak után önállóan is képesek a munkavégzésre és a sok esetben egyedi,

célorientált termelés megvalósítására. Ezért egyre inkább előfordul, hogy a vállalatok időt és energiát áldoznak a gyakorlati képzések minél szélesebb körben való elterjedésére. Ennek egyik formája, mikor a cég munkatársa szakiskolában vagy felsőoktatási intézményeknél részmunkaidőben gyakorlati óraadóként kerül alkalmazásba. Jelenleg ez a forma gazdaságos a kisebb cégek számára, külön tanműhely általában nagyobb cégeknél fordul elő, ahol egy bizonyos ún. „kritikus tömeget” elérve megéri a vállalatoknak külön képző műhelyet berendezni és saját magának oktatni a jövő munkaerőit.

4. ábra: Saját tanműhellyel rendelkező vállalkozások száma



5. Mellékletek

1. ábra: Kérdőíves felmérésbe bevont Nyugat-dunántúli régióban telephellyel rendelkező cégek és főbb adataik

Sorszám	Cégnév	Ágazat	Dolgozók száma	Női dolgozók száma	Műszaki területek a cégnél	Női dolgozók műszaki szakterülete	Képzőműhely		Együttműködés iskolákkal		Melyik iskolával
							Igen	Nem	Igen	Nem	
1.	Jankovits Hidraulika Kft.	gépipar	48	10	tervezés, gyártás, értékesítés, szervíz	értékesítés, gyártás előkészítés	0	1	1	0	Jedlik, Págisz, SZE
2.	Borsodi Műhely Kft.	gépipar	117	20	forgácsolás, hőkezelés, anyaglabor, minőségügy, K+F, gyártáselőkészítés, karbantartás	forgácsolás, anyaglabor, gyártáselőkészítés, logisztika	1	0	1	0	Lukács, Illési Sándor (Kisújszállás), GYMSKIK
3.	Audi Hungaria Motor Kft.	Gépipar, járműgyártás	8663	234	motorgyártás, járműgyártás-összeszerelés, szerszámgyártás, motorfejlesztés	különböző szakterületeken	1	0	1	0	Lukács Sándor Szakképzőiskola, Pattantyús Áron Géza Szakképzőiskola
4.	EPCOS Kft.	gépipar, elektronika	1600	500	termékfejlesztés, gyártás, karbantartás, minőségbiztosítás	gépkezelő, gépbeállító, dokumentációkezelő, műszaki oktató	1	0	1	0	Szombathelyi Műszaki Szakképző Iskola és Kollégium
5.	Falco Zrt.	faipar	297	56	forgácsolás, laminálás, karbantartás, villanszerelés, tűzvédelem, munkavédelem, balesetvédelem	környezetmérnök, papírelőkészítő (lamináló üzem), vegyésztechnikus	0	1	1	0	Hefele Menyhért, NyME FMK, NyME Róth Gyula, Fajpári Szakközépiskola Hódmezővásárhely
6.	5th Gear Kft.	gépipar	15	0	fémmegmunkálás, szerszámgyártás	nem releváns	0	1	1	0	Szombathelyi Műszaki Szakképző Iskola és Kollégium
7.	LuK Savaria Kft.	gépipar	1919	356	kuplung, kuplungtárcsa, forgácsolás, hőkezelés, sajtolás, előszerelés, fejlesztés, hajlítás, ívrugógyártás	betanított munkakörök	1	0	1	0	sárvári, szombathelyi, körmendi, szentgotthárdi iskolákkal
8.	Uniriv Ipari és Kereskedelmi Kft.	gépipar	87	5	gépi forgácsoló, szerszámkészítő, gépbeállító és karbantartó, mérő operátor, műszaki tervezés és rajzolás, minőségirányítás	nem releváns	1	0	1	0	Nádasdy Tamás Közgazdasági, Informatikai, Műszaki Szakközépiskola, Szakiskola és Kollégium Csepregen
			12746	1181			5	3	8	0	0

2. ábra: Felmérésbe bevont cégek iskolákkal való együttműködésének hajlandósága

Sorszám	Cégnév	Ágazat	Dolgozók száma	Női dolgozók száma	Iskolával való együttműködés iránti érdeklődés		Cégbemutkozó, céglátogatás		Gyakorlati napok		Projektmunka		Előadások	
					Igen	Nem	Igen	Nem	Igen	Nem	Igen	Nem	Igen	Nem
1.	Jankovits Hidraulika Kft.	gépipar	48	10	1	0	1	0	0	0	0	0	1	0
2.	Borsodi Műhely Kft.	gépipar	117	20	1	0	1	0	0	0	0	0	1	0
3.	Audi Hungaria Motor Kft.	Gépipar, járműgyártás	8663	234	1	0	1	0	1	0	1	0	1	0
4.	EPCOS Kft.	gépipar, elektronika	1600	500	1	0	1	0	1	0	0	0	1	0
5.	Falco Zrt.	faipar	297	56	1	0	1	0	0	0	1	0	1	0
6.	5th Gear Kft.	gépipar	15	0	1	0	1	0	1	0	1	0	0	0
7.	LuK Savaria Kft.	gépipar	1919	356	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0
8.	Uniriv Ipari és Kereskedelmi Kft.	gépipar	87	5	1	0	1	0	0	0	1	0	1	0
Összesen			12746	1181	8	0	8	0	3	0	4	0	6	0